

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

TÜRKİYE'DE LİSANSÜSTÜ TURİZM EĞİTİMİNİN 2023 EĞİTİM STRATEJİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilgenaz AKBAŞ^a

İsmail KIZILIRMAK^b

^a İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye (akbasbilgenaz@gmail.com)

^b İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İstanbul, Türkiye (ikizilirmak@yahoo.com)

ARTICLE HISTORY

Received:

31.03.2017

Accepted:

10.04.2017

Anahtar Kelimeler:

Turizm eğitimi
Örgün eğitim
Turizm işletmeciliği
Yüksek lisans
Eğitim stratejisi

Keywords:

Tourism education
Tourism management
Master's degree
Education strategy

ÖZ

Ülkemizde turizm sektörünün gelişmesi ile birlikte sektörde nitelikli eleman ihtiyacı artmış ve bu eleman ihtiyacını karşılayacak şekilde eğitimin oluşturulmasına ve geliştirilmesine önem verilmeye başlanmıştır. Türkiye'de turizm eğitimi yaygın ve örgün eğitim olarak iki şekilde verilmektedir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak, örgün eğitim kurumları içinde bulunan devlet üniversitelerinde turizm işletmeciliği yüksek lisans programlarının 2023 eğitim stratejisi açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

ABSTRACT

With the development of the tourism sector in our country, the need for qualified personnel in the sector has increased and importance has been given to the establishment and development of the training to meet the need for these personnel. Tourism education in Turkey is given in two forms as widespread and organized education. The aim of this study is to evaluate the graduate programs of tourism management in state universities within the formal education institutions in terms of 2023 education strategy. In this study, a document review which is one of the qualitative research methods is used.

GİRİŞ

Turizm eğitiminin turizm sektörünün kalkınması açısından önemi, turizmin az gelişmiş ülkelerin ekonomik yapılarındaki fonksiyonları ile yakından ilgilidir. Ekonomik kalkınma içinde turistik kalkınmayı gerçekleştirecek insan gücünün, tüm katmanlarıyla birlikte profesyonel anlamda turizm eğitimine tabi tutulması gerekmektedir. Bu nedenle, turizm alanındaki kalkınmanın şartlarının başında, turizm eğitimi gelmektedir (Ünlüöner ve Boylu, 2005, s.11).

Ülkemizde turizmin gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan insan kaynakları ihtiyacını karşılamak amacıyla, turizm konusunda mesleki eğitim çalışmalarına da önem verilmiş ve turizm sektöründe çeşitli kademelerde ve farklı iş kollarında insan gücü ihtiyacını karşılayacak eğitim kurumları oluşturulmuştur (Demirkol ve Çetin, 2014, s.89). Oluşturulan eğitim kurumları da ortaöğretim, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerinde eğitim vermektedir.

Bu çalışmada, Türkiye’de turizm eğitiminin tarihsel gelişimi incelenmiş, turizm işletmeciliği dalında yüksek lisans eğitimi veren devlet üniversitelerinin ders programları incelenmiş ve bu ders programları 2023 Eğitim Stratejisine göre değerlendirilmiştir.

TÜRKİYE’DE TURİZM EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Turizm sektörünün başlangıç yıllarında, kısa süreli hizmet içi eğitimlerle ve kurslarla sürdürülen mesleki eğitim, ilerleyen yıllarda, en az ortaöğretim düzeyinde, sonraki dönemlerde ise yükseköğretim düzeyinde eğitime gereksinim göstermeye başlamıştır. Bu eğitim ihtiyacının ortaya çıkmasında, sektörün gelişimi ve turizm bilincinin oluşması yanında, turist beklenti ve alışkanlıklarındaki değişimler ve kalite beklentisindeki artışların da önemli etkisi olmuştur. Günümüzde turizm, mesleki eğitim özelliğinin yanında, akademik olarak da üzerinde durulması gereken bir disiplin haline gelmiştir. Turizmin birçok sektörle ve değişik bilim alanları ile ilişkili olması, çoklu bir disiplin olarak de gelişmesini sağlamıştır (Kozak, 2009, s.2)

Ülkemizde turizm eğitim ve öğretimi, genellikle planlı dönem içerisinde gelişmesini sürdürmektedir. Turizm eğitim ve öğretiminin başlangıç dönemi, planlı dönem öncesine kadar gitmektedir. Turizm eğitimi ile ilgili tarihsel süreci incelediğimizde; 1890 yılına kadar turizm eğitimi ile ilgili herhangi bir düzenleme söz konusu değilken, 29 Ekim 1890’da Osmanlı İmparatorluğunca Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname yürürlüğe konmuştur. Biraz yabancı dil bilen gayrimüslimler özel ve serbest bir meslek olarak kabul edilen tercüman rehberlik yapmışlardır. Cumhuriyet döneminde ise, 1925 yılında 1730 sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname çıkarılmış ve buna göre bir de yönetmelik düzenlenmiştir (Ünlüöner, 1993, s.499).

Türkiye’de turizm eğitimi, 1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın iş birliği yapması sonucu, Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde Turizm Meslek Kurslarının açılmasıyla ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kursları düzenlemeleriyle başlamış, 30 yıllık bir dönem içinde de kademeli olarak gelişme göstermiştir (Demirkol ve Çetin, 2014, s.89). Türkiye’de düzenli olarak turizm eğitimi 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret liselerinde turizm meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri ile devam etmiştir (Ünlüöner, 1993, s.499). Bunların yanısıra, 7334 sayılı “İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu” gereğince bir ihtisas kolu olarak turizm bölümlerinin kurulması ve 1961-62 öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulunun açılması, planlı dönemin hazırlık safhasında gerçekleşen gelişmelerdir (Ünlüöner ve Boylu, 2005, s.14)

Türkiye’de turizm eğitimi incelendiğinde çok farklı düzeyde ve yapıda eğitimlerin verildiği görülmektedir.

Bunlar;

1. Yaygın Eğitim
  - Halk eğitimi
  - Kültürel eğitim
2. Örgün Öğretim
  - a) Akademik Turizm Eğitimi
    - Doktora
    - Yüksek Lisans
    - Lisans

- Ön Lisans
- b) Diploma
  - MEB Meslek Liseleri
- c) Sertifika
  - Kurslar (TURSAB, Turizm Bakanlığı vb.)
  - Sertifika Programları
  - Özel Eğitim Merkezleri
  - Hizmet İçi Eğitimler
  - Halk Eğitim

Kaynak: Mısırlı, 2009, s.11.

TÜRKİYE'DE LİSANSÜSTÜ TURİZM EĞİTİMİ VE GELİŞİMİ

Yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimde, öğrencilerin bir kariyere yönlendirilmiş bireyler olarak turizm işletmelerinde üst düzey yönetici, eğitmen, danışman ve akademik düzeyde de turizm endüstrisini bütün yönleri ile iyi bir araştırmacı olmasını sağlar (Demirkol ve Çetin, 2014, s.91).

Yüksek lisans ve doktora eğitiminin amacı, ülkemizin turizm politikası ve planlaması konusunda bilimsel araştırma yapabilecek, turizm sorunlarını akılcı yaklaşımlarla analiz edip çözümleyecek uzmanları ve turizm eğitimi veren okulların öğretim elemanlarını yetiştirmektir (Dağdeviren, 2007, s.40).

Yükseköğretim ile üniversite fakülte ve enstitülerindeki eğitim ve öğretimin amacı ise şöyle sıralanabilir:

1. Turizm endüstrisini oluşturan fiziksel donatıma anlam kazandıran ve günümüz turistinin beklediği düzeyde hizmet üretimi sağlayan faktör, fiziksel güçtür. Bu nedenle, turizm endüstrisinde istihdam edilecek işgücünün kalitesini yükseltecek ciddi bir eğitim ve öğretim zorunluluğu vardır.
2. Mesleki yüksek öğrenim düzeyindeki okullaşma oranı ile ekonomik gelişme arasındaki ilişki, yetki-yetenek-sorumluluk-verimlilik arasındaki bağımlılık yüksek düzeyde turizm eğitim ve öğretimini zorunlu kılmaktadır.
3. Modern turizmin sosyal, ekonomik ve teknik özellikteki kompleks sorunlarını çözmek, karar almak, değişik faktörlerin etkinliklerini değerlendirme olanakları, soyutlama kapasitesine ve sentez gücüne sahip yüksek öğrenim görmüş kişilerin bu endüstri dalında çalışmalarını gerekli kılmaktadır (Olalı, 1990, s.292-293).

Ülkemizde turizmde lisansüstü eğitimin gelişim sürecinin başlangıcı ise 60'lı yıllara gitmektedir. 1964 yılı programında yer alan turistik potansiyeli yüksek olan Ege Bölgesi'nde turizm konusunda araştırma yapmak ve özel teşebbüse veya devlete bağlı işletmelerle kamu hizmeti gören işletmelerde çalışanların bilgilerini yükseltmek amacıyla İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde bir Turizm Enstitüsü kurulmuştur. Ancak söz konusu enstitünün 1.Plan döneminde herhangi bir etkili çalışmada bulunmadığı görülmüştür (Ünlüöner, 1993, s.514). Daha sonraki yıllarda Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nde 1982-83 öğretim yılına kadar turizm işletmeciliği dalında yüksek lisans ve doktora programı açılarak eğitim faaliyetine başlamıştır. 2547 sayılı Kanun ile lisansüstü eğitim ve öğretim programları üniversitelere bağlı olarak kurulan sosyal bilimler enstitülerinde yapılması öngörülmüştür (Ünlüöner, 1993, s.515). Diğer taraftan 1969 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne bağlı olarak İktisadi Coğrafya ve Turizm Enstitüsü kurulmuş ve 1972 yılından itibaren de doktora dersleri dahil lisansüstü düzeyde turizm eğitimi vermiştir. Söz konusu enstitüsün kapatılarak yapılan yeni düzenlemeden sonra da turizmle ilgili lisansüstü programları, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde devam etmektedir (Ünlüöner, 1993, s.515).

Tablo 1. 2015-2016 Yıllarına Göre Turizm İşletmeciliği Tezli Yüksek Lisans Öğrenci Sayıları

Örgün Öğretim			İkinci Öğretim	Uzaktan Öğretim
E	K	T	-	-
454	364	818	-	-

Kaynak: Yükseköğretim İstatistikleri.

Adı geçen tabloda turizm işletmeciliği alanında tezli yüksek lisans programları yalnızca örgün öğretimde bulunmakta ve toplamda 818 öğrenci kayıtlıdır.

Tablo 2. Turizm İşletmeciliği Tezli Yüksek Lisans Programı Olan Devlet Üniversiteleri

Üniversite Adı	
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Hacettepe Üniversitesi
Adnan Menderes Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi
Akdeniz Üniversitesi	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Karabük Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi	Kastamonu Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi	Kırıkkale Üniversitesi
Balıkesir Üniversitesi	Medeniyet Üniversitesi
Batman Üniversitesi	Mersin Üniversitesi
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Düzce Üniversitesi	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Erciyes Üniversitesi	Osmangazi Üniversitesi
Gazi Üniversitesi	Sakarya Üniversitesi
Gaziantep Üniversitesi	Selçuk Üniversitesi
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Süleyman Demirel Üniversitesi

Kaynak: İlgili üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerinin sayfalarından düzenlenmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde Türkiye’de toplam 30 üniversitede turizm işletmeciliği alanında tezli yüksek lisans eğitiminin verildiği görülmektedir.

Tablo 3. Turizm İşletmeciliği Tezli Yüksek Lisans Eğitimi Veren Üniversitelerin Ortak Dersleri

Ders Adları	
Avrupa Birliği ve Turizm	Araştırma Yöntemleri
Destinasyon Geliştirme ve Yönetimi	Konaklama İşletmeciliği
Kongre Organizasyonu ve Yönetimi	Seminer
Seyahat Acenteciliği ve Tur Operatörlüğü	Sürdürülebilir Turizm ve Çevre
Turizm İşletmeleri İçin Finans	Turizm İşletmelerinde Maliyet Yönetimi
Turizm Pazarlaması	Turizmde Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar
Turizm Ekonomisi	Turizm Hukuku
Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi	Yiyecek İçecek İşletmeciliği
E-Turizm	Spss/İstatistik
Turizm İşletmelerinde Marka Yönetimi	Turizm İşletmelerinde Çağdaş Yönetim Teknikleri
Menü Planlaması	Turizm İşletmelerinde Halkla İlişkiler
Turizm İşletmelerinde Müşteri Tatmini	Gastronomi ve Turizm
Stratejik Yönetim Modelleri	Turizm İşletmelerinde Toplam Kalite Yönetimi
Turizm İşletmelerinde Yatırım ve Kaynak Yönetimi	Uluslararası Turizm
Turizm İşletmelerinde Yönetim ve Organizasyon	Turizm İşletmelerinde Sosyal Sorumluluk ve İş Etiği
Turizm Politikası ve Planlaması	Proje Yönetimi

Kaynak: İlgili üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerinin sayfalarından düzenlenmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, 32 farklı dersin verildiği görülmektedir. Bu dersleri konularına göre incelediğimizde ise ilk sırada genel turizm eğitimi, turizm pazarlaması, yönetim ve organizasyon, politika ve planlama, turizm mevzuatı, yiyecek içecek, seyahat acenteciliği, Avrupa Birliği ve turizm, toplam kalite yönetimi, etik, sürdürülebilirlik, araştırma yöntemleri ve proje yönetimi ile ilgili olduğu görülmektedir.

2023 EĞİTİM STRATEJİSİ

2023 Eğitim Stratejisinin temel hedefi “*Turizm eğitiminin meslek odaklı olması ve ölçülebilir sonuçlar içermesi*” dir. Türkiye Turizm Stratejileri 2023 yılı hedeflerine göre, turizm politikasını yönlendirecek yönetici ve araştırmacıların yetiştirilmesine yönelik akademik eğitim politikaları belirlenirken, turizm sektörüne kalifiye eleman yetiştirecek mesleki eğitim düzeyleri bir arada ele alınacaktır. Turizm eğitimi ve öğretimi ders programlarına yeni turizm çeşitleri ile ilgili dersler eklenerek değişen turizm arz ve talebini karşılayabilecek eleman yetiştirilmesi sağlanacaktır. Eklenecek derslere örnek olarak; turizm sosyolojisi, dünya mutfakları ve kültürleri, Anadolu uygarlıkları ve kültürleri, turizmde araştırma yöntemleri, turizmde yeni varış noktaları oluşturma, davranış bilimleri, yeni turizm ürünü ve çeşidi araştırmaları ve branşlaşma (yatçılık, mağaracılık, su altı, dağcılık, rafting vb.) eğitimleri gibi turizm sektörünün değişen gereksinimlerini karşılayacak dersler verilebilir (Demirkol ve Çetin, 2014, s.346-347-350).

Türkiye Turizm Stratejileri 2023 kapsamında, mesleki turizm eğitiminin, meslek odaklı ve ölçülebilir sonuçlar çerçevesinde değerlendirilmesi planlanırken, hedefler ve kimi eğitim alanlarına ilişkin planlamalar maddeler halinde şu şekilde özetlenebilir:

- Turizm eğitimi başta turizm değerlerinin farkına varılması, korunması ve ülke ekonomisine olan katkısını en üst seviyeye çıkartılması amaçlanacaktır.
- Turizm eğitiminin meslek odaklı olması ve ölçülebilir olması sağlanacak, eğitim verilen kurumlarda ve toplumda eğitimde kalite bilinci oluşturulması gerektiği ön plana çıkarılacaktır.
- Turizm eğitiminin planlanmasında örgün ve yaygın turizme yönelik politikalar ve stratejilerin belirlenmesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın daha aktif bir rol üstlenmesi sağlanacaktır (Uğurluoğlu ve Çakmak, 2015, s.99-100).

Bu stratejiler ışığında 2023 Eğitim Stratejisinde lisansüstü turizm eğitiminde müfredata bazı derslerin konularak, verilen eğitimin güncellenmesi ve kalitenin artırılması hedeflenmektedir. Müfredata koyulması gereken dersler ve dersleri veren üniversiteler aşağıdaki gibidir;

Tablo 4. 2023 Eğitim Stratejisinde Müfredata Konulması İçin Önerilen Dersler ve Dersleri Veren Üniversiteler

DERSLER	ÜNİVERSİTELER
Destinasyon Geliştirme ve Yönetimi (Turizmde Yeni Varış Noktaları Oluşturma)	Afyon Kocatepe Üniversitesi
	Adnan Menderes Üniversitesi
	Akdeniz Üniversitesi
	Gazi Üniversitesi
	Medeniyet Üniversitesi
Araştırma Yöntemleri (Turizmde Araştırma Yöntemleri)	Afyon Kocatepe Üniversitesi
	Akdeniz Üniversitesi
	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
	Anadolu Üniversitesi
	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
	Dokuz Eylül Üniversitesi
	Erciyes Üniversitesi
	Osmangazi Üniversitesi
	Gazi Üniversitesi
	Gaziantep Üniversitesi
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	

	Karabük Üniversitesi
	Kastamonu Üniversitesi
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
	Sakarya Üniversitesi
	Medeniyet Üniversitesi
	Batman Üniversitesi
	İstanbul Üniversitesi
Turizm Sosyolojisi	Afyon Kocatepe Üniversitesi
	Gazi Üniversitesi
	Karabük Üniversitesi
Alternatif Turizm ve Uygulamaları (Yeni Turizm Ürünü ve Çeşidi Araştırmaları ve Branşlaşma)	Akdeniz Üniversitesi
	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
	Selçuk Üniversitesi
Turistik Ürün Çeşitlendirme	Anadolu Üniversitesi
	Batman Üniversitesi
	Düzce Üniversitesi
	Gazi Üniversitesi
	Hacettepe Üniversitesi
	Selçuk Üniversitesi
Anadolu Uygarlıkları ve Kültürleri	Adnan Menderes Üniversitesi
Dünya Mutfakları ve Kültürleri (Gastronomi ve Turizm)	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
	Akdeniz Üniversitesi
	Anadolu Üniversitesi
	Atatürk Üniversitesi
	Batman Üniversitesi
	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi
	Düzce Üniversitesi
Davranış Bilimleri	Adnan Menderes Üniversitesi
	Gazi Üniversitesi
	Hacettepe Üniversitesi
	İzmit Katip Çelebi Üniversitesi
	Selçuk Üniversitesi

Kaynak: İlgili üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitülerinin sayfalarından düzenlenmiştir.

Tablo 4'de görüldüğü üzere, önerilen dersler; turizmde yeni varış noktaları oluşturma, turizmde araştırma yöntemleri, turizm sosyolojisi, yeni turizm ürünü ve çeşidi araştırmaları ve branşlaşma, turistik ürün çeşitlendirme, Anadolu uygarlıkları ve kültürleri, dünya mutfakları ve kültürleri ve davranış bilimleridir. Bu dersler Türkiye'nin turizm potansiyelini doğru ve kullanmak ve arttırmak adına faydalı olacak, yeni turizm ürünleri ve alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi ile turizmde verimlilik artacak ve gelişme sağlanacaktır. Verilen bu eğitim ile turizmin sosyo-kültürel yapısı daha iyi analiz edilecek, kültürler arası iletişim daha iyi anlaşılacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm sektörünün Türkiye'de gelişmeye başlaması ile nitelikli eleman ihtiyacı artmış ve eğitime verilen önem de artmıştır. Toplam 30 üniversitenin yüksek lisans programlarının ders programları incelendiğinde, turizm ekonomisine ve sektörüne yönelik dersler verildiği görülmüş, turizmin sosyal yönü ile ilgilenen derslerin daha geri planda kaldığı ortaya çıkmıştır. Turizm sektörü, ekonomik yönü ve faydalarının yanında sosyal ve kültürel yönü de baskın olan bir sektördür. Turizm sektöründe tam gelişmenin sağlanabilmesi için, turizmin ekonomik boyutuna verilen önemin sosyal ve kültürel yönüne de verilmesi gerekmektedir. Bu sebeple, turizm işletmeciliği yüksek lisans programları olan üniversitelerin, geleneksel turizm eğitimi derslerinin yanında, 2023 eğitim stratejisine uygun, turizmin sosyal ve kültürel boyutunu da ele alan dersleri müfredatlarına eklemeleri gerekmektedir.

2023 Eğitim Stratejisinde müfredata eklenmesi gereken dersler hali hazırda bütün turizm işletmeciliği yüksek lisans eğitimi veren üniversitelerin hepsinde yoktur. Strateji doğrultusunda, sözü geçen derslerin de müfredata eklenmesi ile hem mesleki hem de akademik düzeyde turizm eğitimine katkı sağlamak mümkün olacaktır. Böylece lisansüstü turizm eğitiminden beklenen faydalar; mesleki eğitimde kalitenin artması, Türkiye'nin turizm potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi, alternatif turizm eřitleri ile turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni alanlarda yapılan araştırmalarla akademik eğitim anlamında gelişme olması ile ülke turizmde ve akademik alanda, yetişmiş, kendisini geliştirerek güncel mesleki ve bilimsel bilgiler ile donatılmış mezunlar verilerek gelişme sağlanabilecektir.

KAYNAKÇA

- Dağdeviren, A. (2007). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açıdan Değerlendirilmesi*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Demirkol, Ş. ve Çetin, G. (2014). *Turizm Politikaları ve Alternatif Yönetim Yaklaşımları* (2.Basım). İstanbul: Değişim Yayınları.
- Kozak, M. (2009). *Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 12, 1-20
- Mısırlı, İ. (2009). *Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu*. Muğla Üniversitesi.
- Olalı, H. (1990). *Turizm Politikası ve Planlaması*. (2.Basım). İstanbul: Yön Ajans.
- Uğurluoğlu, K. ve Çakmak, F.T. *Turizm Eğitim Politikaları ve Türk Turizm Eğitimindeki Sorunlar* (1.Basım). Küçükaltan, D. Çeken, H. Mercan, O.Ş. (2015). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ünlüönen, K. (1993). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitim ve Öğretimi. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 6, 497-521.
- Ünlüönen, K, Boylu, Y. (2010). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 3 (12), 11-32.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2015-2016), *Öğrenim Düzeyleri ve Yükseköğretim Kurumlarının Birimlerine Göre Öğrenci Sayıları*, https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2016/2016_T106.pdf, [Erişim Tarihi: 25.03.2017].